

Nulmeting data ethisch bewustzijn binnen (overheids-)organisaties

De Data Ethics Awareness Test (DEAT) is een survey waarmee de morele gevoeligheid ten opzichte van data praktijken binnen een organisatie gemeten kan worden. De DEAT doet dit door een viertal casussen voor te leggen aan respondenten en ze te vragen zo veel mogelijk verschillende morele kwesties op te noemen. Twee van deze casussen betreffen data casussen uit de praktijk. De andere twee niet-data casussen fungeren als controle casussen. Na het benoemen van morele kwesties in de verschillende casussen krijgen de respondenten enkele praktische vragen over hun data kennis/ervaring en bij binnen welke afdeling/domeinen zij werkzaam zijn.

Nadat de survey is ingevuld worden de antwoorden van respondenten nagekeken door de antwoorden naast een lijst van bekende kwesties te leggen, die verschillend zijn per casus. Deze lijsten zijn niet onuitputtelijk. Waar antwoorden niet overeenkomen met de controle lijst worden deze beoordeeld op hun waarde-geladenheid. Deze score is altijd binair. Dat wil zeggen dat een antwoord altijd een morele kwestie is, of niet.

Nadat de antwoorden zijn nagekeken kunnen deze gecorrigeerd worden aan de afdelingen/domeinen en data kennis/ervaring. Tot slot kan deze ook vergeleken worden met eerder afgenomen surveys bij andere organisaties.

Benodigheden/voorwaarden

Om de DEAT uit te kunnen voeren moet er allereerst een communicatieplan zijn om de DEAT in de organisatie te promoten. De validiteit van de DEAT valt of staat met het aantal deelnemers binnen de organisatie. Om dit te stimuleren kan er een beloning verloot worden onder deelnemers. Tevens moet de DEAT aangepast worden naargelang de aanwezige afdelingen/domeinen/opgaven binnen de organisatie. Mochten er eenduidige functiebeschrijvingen zijn dan kunnen deze ook in de DEAT gezet worden.

1. Aanpassing DEAT aan organisatie
2. Ontwikkeling communicatieplan
3. Uitzetten DEAT binnen organisatie (ong. 3 weken)
4. Nakijken DEAT en statistische analyse
5. Presentatie resultaten

Het hele DEAT-traject kan in binnen een maand worden afgerond.

Voor vragen over de uitvoering van de DEAT of gerelateerde onderwerpen, stuur een mail naar david@dataschool.nl

Bijlage 1: Welkomspagina – Data Ethics Awareness Test

Beste collega,

Bekijk je dit op een telefoon? Wacht dan even met invullen tot je het op een laptop/pc kan doen.

Je krijgt zo 4 keer een korte casus te lezen waarin sprake kan zijn van **morele kwesties in beleids- of managementsituaties**. Lees de casus goed door en noem zoveel mogelijk **morele kwesties** die je opvallen. Houd deze kort en bondig maar toch illustratief. Gebruik voor elke kwestie een nieuw veld. Zie onderstaande casus voor voorbeeldantwoorden

Voorbeeld

Jan, een manager bij een kleine gemeente, is nog laat aan het werk. Op weg naar buiten ziet hij dat het licht nog brandt in het kantoor van Elsa, de nieuwe budgetadviseur. Dankzij recent werk van Elsa heeft de gemeente miljoenen kunnen besparen en staat zij, voor het eerst in jaren, in de plus. Jan wil Elsa nog graag even bedanken voor haar werk en loopt door de half-openstaande deur naar binnen. Daar treft hij Elsa aan in een innige omhelzing met Hans, de clustermanager en direct leidinggevende. Het beleid van de conservatieve gemeente is streng tegen werkrelaties en dergelijke praktijken zijn reden voor ontslag.

! Vul minstens één antwoord in

Vertouwen Jan in de discretie van Elsa & Hans (of andersoms)

Afweging succes van Elsa versus gedragsregels

Scheve machtsverhouding Elsa & Hans

Liefde is belangrijker dan gemeentebesleid

Belangrijk: schrijf je antwoorden ook op als je twijfelt of het wel een morele kwestie is!

Na de casussen worden er nog enkele algemene, gesloten vragen gesteld. In totaal duurt invullen van de vragenlijst niet langer dan 15 minuten.

Deze vragenlijst is anoniem en de specifieke resultaten zullen alleen beschikbaar zijn voor de onderzoekers van de DataWerkPlaats, voor het onderzoek naar ethisch bewustzijn. Mocht u vragen hebben over het datamanagement plan, het onderzoek of andere vragen, stuur dan een mail naar DEAT@dataschool.nl.

Succes!

[Naam Organisatie] en Utrecht Data School